

Bildande av naturreservatet Hålebäckseröd i Ängelholms kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält. För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Naturreservatet Hålebäckseröd. Röd markering på den infällda kartan indikerar läget i Skåne och svart punktstreckad linje på fastighetskartan visar naturreservatets gränser samt läget i Ängelholms kommun.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	010 - 224 10 00 vx	010 - 224 11 10	102-2847	skane@lansstyrelsen.se	www.lansstyrelsen.se/skane
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A					

2014-06-26

511-3169-2014
1292-205

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Hålebäckseröd
Kommun	Ängelholm
DOS-ID	1026729
Gränser	Området är markerat med svart punkt-streckad linje på bifogad karta till detta beslut (bilaga 1). Linjens mitt utgör naturreservatets gräns.
Fastighet	Del av Hålebäckseröd 3:22
Markägarkategori	Staten genom Naturvårdsverket
Läge	Cirka 3,2 kilometer (fågelvägen) norr om Hjärnarps kyrka
Kartblad	Ekonomiska kartan: 3C NV (Ängelholm)
Koordinat centralpunkt	x: 371593 y: 6246853 SWEREF99 TM
Naturgeografisk region	Nordostskånes skogslandskap
Typindelning enligt vattendirektivet:	Södra Sverige
Vattenförekomst	SE624899-131906 Kågleån
Servitut och nyttjanderätter	Elledning, Öresundskraft. I övrigt inga servitut eller nyttjanderätter, se förteckning över fastigheten, bilaga 2.
Areal	ca 5 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att

- långsiktigt bevara och utveckla den biologiska mångfalden i området samt bevara, skydda och främja rödlistade och hotade arter som är knutna till ädellövskog
- bevara och utveckla ädellövskogen och sumpskogsdungarna genom att öka den ålders- och artmässiga variationen samt öka förekomsten av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar
- gynna förekomsten av äldre, grova bokar samt främja en god förnygring av bokbeståndet
- bevara områdets hydrologi och Kågleåns naturliga flöde
- tillgodose områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att

- grova, äldre träd sparas och/eller frihuggs, särskilt de träd med strukturer såsom grenhål, blottad ved och mulmhål. I förekommande fall kan veteraniseringssåtgärder¹ tillämpas
- död lövved, både stående och liggande, samt döende träd lämnas orörda i den mån de inte utgör fara för friluftslivet
- andelen död lövved i form av högstubbar, lågor och grenar ökar, exempelvis genom ringbarkning
- luckor skapas för att öka åldersvariationen i trädbeståndet och skapa en flerskiktad skog
- fri utveckling av sumpskogsdungarna tillåts
- området fredas från exploatering och förändringar i hydrologin och en god vattenkvalitet i Kågeån främjas.

Om det framkommer nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska hänsyn tas till dessa i den fortlöpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. avverka, gallra, röja, föra bort eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller liggande träd eller buskar
2. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi och ytförhållanden eller landskapets allmänna karaktär, såsom att borra, spränga, gräva, schakta, fylla ut, dika, plöja, dumpa, anordna upplag, markbearbeta eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål, markyta eller vattenmiljö
3. uppföra byggnad eller annan anläggning såsom mast, jakttorn eller vindkraftverk och/eller dra fram luft- eller markledning
4. utfodra vilt
5. anlägga vägar eller stigar
6. plantera eller så växter, eller sätta ut djur
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra växt-näringsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel.

¹ Veteranisering innebär att man försöker göra unga träd äldre genom att skapa de strukturer som annars bara finns på äldre träd. Exempelvis kan man efterlikna gnag från vilt, hackspettshål och mulmhål, göra skador i barken och hugga av enstaka grenar. Då bildas småbiotoper som hyser många rödlistade arter.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet måste markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet tåla att följande åtgärder och anordningar vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av gränser och stigar samt uppsättning av skyltar
2. naturvårdande skötsel av mark innefattande åtgärder såsom luckhuggning, friställning av träd och veteranisering, samt avverkning och röjning av gran
3. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet
4. undersökning, miljöövervakning och uppföljning av områdets skötsel mål, djur- och växtliv samt mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. avsiktligt störa eller påverka djurlivet eller dess livsmiljöer, till exempel genom att hacka eller flytta på förmultnande ved
2. avsiktligt bryta sönder, insamla eller bortföra levande eller död ved
3. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada fast naturföremål eller markyta
4. sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller annan liknande anordning
5. köra motorfordon samt parkera
6. ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande
7. göra upp eld.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

8. fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod² med efterföljande återutsättning inom naturreservatet
9. samla in vedlevande svampar, mossor och lavar.

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna under A och C är inte hinder för

- åtgärder i samband med Länsstyrelsens förvaltares skötsel och tillsyn av området i enlighet med B-föreskrifterna

² Med selektiv metod menas handplockning, håvning, sällning eller annan teknik där de djur som inte ska studeras närmare direkt återutsätts och ingreppen i deras livsmiljö blir försumbara eller kan återställas omedelbart. Fällor är inte att betrakta som selektiva, oavsett utformning.

- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar från el-, energi- och teledistributör. Skriftligt samråd ska ske med länsstyrelsen innan åtgärd vidtas. Vid akut åtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts
- driftåtgärder av vid tidpunkten för detta beslut befintliga vägar för motorfordon, vägkanter, vägdiken eller viltstängsel. Driftåtgärder som är undantagna är exempelvis lagning av mindre beläggningsskador och potthål, röjning och slätter av vägslänter eller rensning av vägtrummor.

Från reservatsföreskrifterna gäller följande undantag:

- Föreskriften C7 angående att göra upp eld gäller inte i iordningsställda eldstäder eller sprit- eller gasolkök
- Föreskriften C8 om krav på återutsättning gäller inte om man fångar enstaka beläggsexemplar av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna under C enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen
- 7 kap. miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av strandskydd
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng
- 11 kap. miljöbalken med bestämmelser om vattenverksamheter
- 15 kap. 30 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning
- fiskelag (1993:787)
- lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter
- lokala, kommunala ordningsföreskrifter

Beskrivning över området

Hålebäckseröd är beläget i Ängelholms kommun, drygt tre kilometer (fågelvägen) norr om Hjärnarps kyrka. Området ligger på Hallandsåsen och har en höjd över havet på mellan 100 och 130 meter. Landskapet omkring Hålebäckseröd är omväxlande och utgörs av barrskog, lövskog, åker och betesmark. Precis nordväst om reservatet ligger en nyckelbiotop med vidkroniga, grova bokar och stora hydrologiska värden. Lågor av bok med vedsvamp och tickor är där tämligen allmänna (Skogsstyrelsen, 2013). Hålebäckseröds läge intill en nyckelbiotop gör att det finns större möjligheter att arter hittar och sprider sig till naturreservatet. En del av ängs- och betesmarkerna i Hålebäckseröds omnejd finns med i ängs- och betesmarksinventeringen (Jordbruksverket, 2013). Bebyggelsen runtom reservatet är begränsad och utspridd. Själva naturreservatet domineras av bokskog som sluttar ner mot Käggleån i de nordvästra delarna. Hela området omfattas av strandskydd.

Geologi, geomorfologi och hydrologi

Berggrunden i Hålebäckseröd består huvudsakligen av bergarter såsom gnejs och granitisk gnejs (SGU, 2013). I berget finns det även gångar med exempelvis diabas, som tillhör ett yngre åldersspann än den som förekommer i nordöstra Skåne. Jordarten i området utgörs främst av sandig morän. Berg i dagen syns på ett flertal ställen inom den västra delen av naturreservatet och ett parti i den norra delen har en rik förekomst av block (SGU, 2013).

Käggleåns bäckravin, som löper genom den nordvästra delen av området, är en sprickdal med höga moränsluttningar omväxlande med höga och branta klippor.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Trädkontinuiteten i området är lång; redan på Buhrmans karta från 1680-talet dominerar "bökeskogen". Skogen gallrades år 1972 av Lantbruksnämnden i Kristianstad, som då ägde marken. Detta är så vitt känt den senaste större åtgärden som har utförts i skogsområdet. Det finns inga fornlämningar inom naturreservatet, men i dess närområde finns det kulturhistoriska värden såsom fornlämningsrätt (Riksantikvarieämbetet, 2013).

Biologiska bevarandevärden

Bokskogen är dominerande i Hålebäckseröd och tillsammans med Kägglebäcken och dess ravin utgör den grundstommen för områdets biologiska mångfald.

Skogen är förhållandevis ung och bedömdes i Natura 2000-naturtypskarteringen som icke-fullgod (Löfberg, muntl., 2013). Däremot är förekomsten av död ved god; mycket på grund av att skogen ligger i en sluttande terräng samt att inga skogliga åtgärder har utförts sedan 1972, så vitt känt. En del av bokarna har utvecklat en grov barkstruktur som har potential att hysa skyddsvärda moss- och lavararter och en del av träden är vidkroniga. Ett par partier uppe på sluttningen och vid ån utgörs av fuktig mark där det istället för bok har växt upp sumpskogsdungar med al och björk. I fältskiktet förekommer majbräken, strutbräken, hampflockel, skärmstarr och som påväxt på träd och stenar mossan *Porella sp.* och laven glansfläck (Löfberg, muntl., 2013).

En mindre sträcka av Käggleåns vattendrag rinner igenom Hålebäckseröd. Ån tillhör Rönneåns avrinningsområde och är totalt cirka 20 kilometer lång. Dalgångens botten är upp till 100 meter bred, men går ihop till en trång passage i naturreservatet. I den här delen av ån har Käggleån en begränsad rörlighet i sidled. På västra sidan av ån har en väg dragits parallellt med ån på ravinens botten. På östra sidan är den lövskogsklädda ravinbranten begränsande. Käggleån strömmar och forslar fram över en botten bestående av stora block och stenar. Bottenfaunan är rik och i den här delen av Käggleåssystemet förekommer fortfarande ett mycket svagt bestånd av flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*) som dock saknar föryngring. Den starkt hotade och rödlistade musslan är beroende av värd fiskar, antingen lax eller öring, för en fungerande livscykel. För flodpärlmusslans långsiktiga bevarande bör de vandringshinder som hindrar värd fiskarterna från att vandra upp i Käggleån öppnas upp. I Käggleån förekommer det även signalkräfta, som är en främmande art och vars spridning man bör förhindra (Länsstyrelsen i Skåne län, 2013).

Som en konsekvens av näringspåverkan har Käggleån som helhet en otillfredsställande ekologisk status. I den här delen av ån är däremot den ekologiska statusen mycket bättre. Utifrån kiselalgsprovtagningar, som togs år 2011 i detta område samt i Dövbäck, är statusen hög. Dessutom är näringspåverkan liten och det förekommer ingen föroreningspåverkan. Andelen deformerade kiselalgs skal visar däremot på att det kan finnas någon annan typ av påverkan som exempelvis metaller och bekämpningsmedel.

Vattenkvaliteten kan säkras främst genom åtgärder inom hela avrinningsområdet, som till exempel skyddszoner mellan jordbruksmark och vattendrag och buffertzoner från områden som ska markberedas. Inga dikningsföretag finns inom naturreservatet.

Strömstare har observerats vid Käglean i Hålebäckseröd. Dessutom ger flera spår av vildsvin en signal om att dessa djur är aktiva i området. Inga arter har rapporterats in till Artportalen inom naturreservatet (sökningen omfattade åren 1985 till 2014). Däremot har de rödlistade arterna bokvårtlav, bokkantlav, praktvaxskivling, skinntagging, loppstarr och åkermadd observerats i närheten av naturreservatet (Artportalen, 2013).

Friluftsliv och tillgänglighet

Förutom att området är naturskönt så består dess värden för friluftslivet främst i att det ligger lättillgängligt intill en väg. Däremot finns det för närvarande ingen bro som går över ån och leder in till naturreservatet. Tillgängligheten är således begränsad. I övrigt är området lätt att promenera i då det saknar buskar och snår. Någon enstaka stig sträcker sig parallellt med motorvägen. En parkeringsplats ligger strax utanför naturreservatet längs med den lilla vägen och där finns även tillgång till rastplats med fikabord. Skåneleden passerar i närheten av Hålebäckseröds naturreservat.

Skälen för beslutet

Naturreservatet Hålebäckseröd har höga biologiska och ekologiska värden. Att området utgörs av ädellövskog i form av bokskog är en viktig faktor. Ungefär 70 procent av Sveriges bokskogsareal ligger i Skåne (Länsstyrelsen i Skåne, 2006). Bokskogen är därmed en av Skånes viktigaste ansvarsmiljöer. Strukturer i skogen i Hålebäckseröd, såsom förekomsten av död ved och träd med grov barkstruktur, bidrar till de höga naturvärdena. De fuktiga lövskogsdungarna liksom bäcken berikar området på livsmiljöer. Med rätt naturvårdsskötsel har naturreservatet därför potential att hysa många arter i framtiden, även rödlistade. Redan idag bidrar området till bevarandet av den rödlistade Natura 2000-arten flodpärlmussla. Tillsammans med andra värdefulla områden på Hallandsåsen bildar reservatet ett nätverk av värdekärnor för den biologiska mångfalden.

Naturreservatet är värdefullt även för friluftslivet; inte minst eftersom landskapet är vackert och intressant. Dessutom passerar Skåneleden i närheten av Hålebäckseröd och hela området är riksintresse för friluftslivet.

Hela området har angivits som skyddsvärt ur friluftslivs- och naturvårdssynpunkt på internationell, regional och lokal nivå och omfattas eller ingår i

- Riksintresse för naturvård, N3
- Riksintresse för friluftsliv, L:F1

- Riksintresse för det rörliga friluftslivet, 3
- Regionalt särskilt värdefulla vattendrag: Käggleån, som ingår i Rönneåns avrinningsområde
- Ramdirektivet för vatten
- Skåne läns naturvårdsprogram från 1996, där större delen av området är klassat som klass 2-område och en mindre del i öster är klassat som klass 3-område
- Ängelholms kommuns naturvårdsprogram från 2010.

Området är i behov av ett starkt skydd. Risk för skador på naturtyper samt exploatering av området kan finnas. För skogen kan såväl avverkning som utebliven förnygring, på grund av bristande skötsel, utgöra hot. I synnerhet skulle avverkning av äldre och biologiskt värdefulla träd samt bortförande av döende träd och död ved påverka områdets naturvärden negativt.

Förändringar av hydrologin i eller utanför området och åtgärder i vattendraget såsom rensning, muddring och dämning kan få negativa konsekvenser för områdets naturvärden.

Detsamma gäller vid eventuella utvidgningar av motorvägen, bebyggelse, anläggningar och annan markexploatering eller förändrad markanvändning i angränsande områden.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald, att tillgodose områden för friluftslivet, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt i viss mån att återskapa värdefulla livsmiljöer för skyddsvärda arter avsätts det angivna området som naturreservat.

Ett permanent skydd av området bidrar också till Länsstyrelsens arbete att fullfölja de av riksdagen antagna miljömålen *Levande skogar*, *Ett rikt växt- och djurliv* samt *Levande sjöar och vattendrag*.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har beaktat inkomna yttranden och synpunkter och en sammanfattning av dessa samt Länsstyrelsens bemötande återfinns i bilaga 3. Länsstyrelsen finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits

ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan. Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunernas översiktsplaner.

Ärendets handläggning

Fastigheten Hålebäckseröd 3:22 förvärvades år 1980 av Naturvårdsverket för naturvårdsändamål. Den senaste fastighetsregleringen genomfördes 2003, då ett utbyte med fastighet Hålebäckseröd 3:63 skedde.

Länsstyrelsen i Skåne län har under 2013 och 2014 arbetat fram ett förslag till bildande av naturreservat för området. Under beredningen inför bildandet av naturreservatet togs beslutet att avgränsa reservatet till den del av fastigheten som ligger nordväst om motorvägen E6/E20. Anledningen till detta är att naturvärdena sydost om motorvägen bedömdes som låga. Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4 § Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att de inte innebär något allvarligt försvårande av områdets användande i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen fastställs av Länsstyrelsen i särskilt beslut.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 4.

Länsstyrelsen
Skåne

BESLUT

2014-06-26

511-3169-2014
1292-205

Kungörelse

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning. Sökande och sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektören Carl Älfvåg. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljödirektör Annelie Johansson, naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén, länsassessor Ursula Gårdendahl och naturskyddshandläggare Jonna Nilsson, föredragande.

Carl Älfvåg

Jonna Nilsson

Referenser

Artdatabanken (2013) Artportalen - 1988-2013. Tillgänglig från [<http://www.artportalen.se>].
Hämtad 20131203.

Jordbruksverket (2013) Databasen TUVÅ. Tillgänglig från [<http://www.jordbruksverket.se/etjanster/etjanster/tuva.4.2b43ae8f11f6479737780001120.html>].
Hämtad 20140129.

Länsstyrelsen i Skåne län (2006) Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län. Tillgänglig från [http://www.lansstyrelsen.se/skane/SiteCollectionDocuments/sv/publikationer/2006/strategi_skane_skogar.pdf].
Hämtad 20140514.

Länsstyrelsen i Skåne län (2013) Kågleån. Tillgänglig från [http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/kartor-och-planeringsunderlag/naturvardsprogram/landomrade/angelholm/Pages/24_Kaglean.aspx].
Hämtad 20131129.

Riksantikvarieämbetet (2013) Fornminnesregistret—Fornsök. Tillgänglig från [<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>].
Hämtad 20131127.

SGU (2013) Sveriges Geologiska Undersökning—kartgenerator. Tillgänglig från [http://maps2.sgu.se/kartgenerator/maporder_sv.html].
Hämtad 20131203.

Skogsstyrelsen (2013) Skogens pärlor. Tillgänglig från [<http://minasidor.skogsstyrelsen.se/skogensparlor/>].
Hämtad 20131127.

VISS (2013) Kågleån. Tillgänglig från [<http://www.viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterEUID=SE624899-131906&userProfileID=3>].
Hämtad 20131129.

Länsstyrelsen
Skåne

BESLUT

2014-06-26

511-3169-2014
1292-205

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Förteckning över fastigheter och nyttjanderätter
3. Inkomna yttranden och Länsstyrelsens bemötanden
4. Hur man överklagar
5. Sändlista

